

GƏNCLİYİMİN BƏLƏDÇİSİ

Vidadi Xəlilov,
pedaqoji elmlər doktoru, professor

Elmi-pedaqoji ictimaiyyətin dərin rəğbətini qazanmış “Azərbaycan məktəbi” jurnalının nəşrə başlamasının 75 illiyi tamam olur. Bu əlamətdar hadisə jurnalın digər oxucuları və müəllifləri kimi mənə də qəlbən sevindirir. Həmişə bizə örnək olan sevimli jurnalımızın 75 illiyi ərəfəsində qanuni iftixar hissi keçirirəm. Ona görə ki, bu mötəbər nəzəri, pedaqoji-metodik jurnal başa çatmaqda olan əsrimizin birinci yarısından başlayaraq xalqımızın – müxtəlif nəsildən olan insanların elmə - təhsilə, mədəniyyətə yiyələnməsində çox iş görmüş, bu yolda böyük fədakarlıq nümunəsi göstərən ziyalıların yolunu işıqlandırmışdır.

“Azərbaycan məktəbi” mənə nə verib? Bu suala qısaca belə cavab verərəm: çox şey. Pedaqoji elmlər doktoru, professor kimi yetişməyimdə, “qabaqcıl maarif xadimi”, “SSRİ Maarif əlaçısı” adlarına layiq görülməyimdə, Azərbaycan Gənclər İttifaqı Mükafatı və Akademik M.Mehdizadə adına mükafat laureatı kimi tanınmağımda “Azərbaycan məktəbi” jurnalının çox böyük rol oynadığını səmimi qəlblə etiraf edirəm və bunu ömrüm boyu unutmaram...

Yaxşı yadımdadır, 1961-ci ildə V.İ.Lenin adına API-nin (indiki N.Tusi adına ADPU) pedaqogika və ibtidai təhsil metodikasına fakültəsində - II kursda oxuyurdum. Pedaqogika fənnindən “Kiçikyaşlı məktəblilərin əxlaq tərbiyəsində müəllimin şəxsi nümunəsinin rolu” mövzusunda kurs işi yaz-

malı idim. Bu fənni tədris edən pedaqoji elmlər namizədi, dosent İsfəndiyar Vəlixanlı müvafiq məsləhət verdikdən sonra “Azərbaycan məktəbi” jurnalının 1960-cı ildə buraxılmış 6-cı nömrəsini mənə verib dedi:

-Kurs işinin daha məzmunlu alınması üçün jurnalın bu nömrəsində verilmiş məqalələrə diqqət yetirməlisən. O, maarif naziri professor M.Mehdizadənin “Məktəblərin yenidən qurulmasının ilk yekunları, məktəb və maarif işçilərinin yaxın vəzifələri haqqında”, həmçinin pedaqoji elmlər namizədi, dosent Aben Kərimovun “Tərbiyə işləri proqramı haqqında” məqalələrini xüsusi nəzərə çatdırdı. Onu da əlavə etdi ki, əlaçı – ictimaiyyətçi tələbələr pedaqoji mətbuata, xüsusilə “Azərbaycan məktəbi” jurnalına, “Azərbaycan müəllimi” qəzetinə abunə yazılısalar çox şey qazanarlar. Biz sevimli müəllimimizin dediyinə əməl etdik. API-nin Bakıxanov küçəsində yerləşən tələbə yataqxanasında yaşamağımıza baxmayaraq “Azərbaycan məktəbi” jurnalına və “Azərbaycan müəllimi”, “Azərbaycan gəncləri”, “Azərbaycan pioneri” qəzetlərinə abunə yazıldıq (jurnalı və qəzetləri yataqxanada yerləşən kitabxanaya gətirirdilər). Bu, tələbələr arasında artıq ənənə şəklini aldı. Sonralar professor Mərdan Muradxanov fakültə dekanı dosent İ.Vəlixanlının bu təşəbbüsünü bir sıra elmi məclislərdə xüsusi olaraq nəzərə çatdırdı və yüksək qiymətləndirdi. Bəli, sevimli, unudulmaz müəllimlərimizin hər

ikisi indi haqq dünyasındadırlar. Allah onlara rəhmət eləsin! Qəbirləri nurla dolsun!

Respublikamızda möhtəşəm təhsil ocağı kimi tanınmış API-nin 60-cı illərin məzunları adından cəsarətlə deyə bilərəm ki, unudulmaz müəllimlərimizin hələ tələbə ikən “Azərbaycan məktəbi” jurnalı ilə təmasda olmağımıza düzgün istiqamət vermələri müsbət təsirini göstərdi. Bu gün respublikamızın elmi-pedaqoji ictimaiyyəti arasında səmərəli tədqiqatları, nüfuzları ilə tanınan pedaqoq-psixoloq alimlərin bir çoxu məhz API-nin 60-cı illərinin məzunlarıdır. Mübaliğəsiz deməliyəm ki, onların uğurlarında “Azərbaycan məktəbi” jurnalının böyük, əvəzedilməz rolu var. Mən də 1968-ci ilin noyabrında Azərbaycan Dövlət Elmi-Tədqiqat Pedagogika İnstitutunun aspiranturasına qəbul olunandan sonra bu mötəbər jurnalın redaksiyası ilə əməkdaşlığa başladım. “İbtidai siniflərdə Azərbaycan xalq yaradıcılığı nümunələrinin öyrədilməsi estetik tərbiyə vasitəsi kimi” mövzusunda namizədlik dissertasiyama bağlı ilk məqaləm də “Azərbaycan məktəbi” jurnalının 1970-ci il 7-ci nömrəsində dərc olundu. Bu məqalə o zaman apardığım tədqiqatın əsas istiqamətləri haqqında müvafiq mütəxəssislərdə aydın təsəvvür oyatdı. Mübaliğəsiz deməliyəm ki, jurnalla əməkdaşlıq etdiyim ötən 30 il ərzində redaksiya əməkdaşlarının və baş redaktorlarının böyük diqqət və qayğısını hiss etmişəm. Lakin səmimiyyətlə etiraf edirəm ki, 1981-ci ildən jurnalın baş redaktoru kimi səmərəli fəaliyyət göstərən filologiya elmləri namizədi, respublikanın əməkdar müəllimi Zəhra xanım Əliyeva tədqiq etdiyim sahəyə böyük maraq göstərmiş, müvafiq şəbələr tərəfindən sifarişlərin verilməsini lazım bilmişdir. “Məktəbdə estetik mədəniyyətin yaradılması yolları” (1983, №3), “Məktəbdə estetik tərbiyəni təkmilləşdirməyin əsas istiqamətləri” (1983, №8), “Şagirdlərin estetik tərbiyəsi və inkişafı” (1984,

№3), “Şagirdlərin bədii yaradıcılığının təşkili” (1985, №9), “Məktəbin və tədris kabinetlərinin əyani-bədii tərtibinə dair” (1986, №4), “Gənc nəslin estetik tərbiyəsi problemləri” (1988, №8), “İstedadları necə aşkara çıxarmalı” (1989, №8) və digər onlarca məqaləni redaksiyanın sifarişi ilə yazmışam.

“Azərbaycan məktəbi” jurnalına əlavələr kimi nəşr edilmiş “İbtidai məktəb və məktəbəqədər tərbiyə” (indi müstəqil jurnal kimi çıxır – redaktoru professor Y.Kərimovdur), “Əmək və politexnik təlim” (redaktoru baş elmi işçi İ.Mayılov), “Məktəbdə bədən tərbiyəsi” (redaktoru dosent M.Nəsrullayev) metodik məqalələr məcmuəsində dərc edilmiş silsilə məqalələrim də redaksiyanın etimadı nəticəsində mümkün olmuşdur.

Estetikanın pedaqogikası üzrə apardığım tədqiqatların əsas məzmunu da ilk dəfə “Azərbaycan məktəbi”nin səhifələrində öz əksini tapıb. Keçmiş SSRİ-nin ayrı-ayrı respublikalarında, o cümlədən Ukrayna, Latviya, Özbəkistan respublikalarında estetik tərbiyə probleminin qoyuluşu ilə bağlı məqalələrim də “Azərbaycan məktəbi”nin səhifələrində dərc olunub. Bu mötəbər jurnal sözün həqiqi mənasında elm-təhsil məktəbi kimi qələmimi püxtələşdirib, yeni-yeni tədqiqatlara ruhlandırır. İndiyədək namizədlik dissertasiyası müdafiə edən aspirant və dissertantlarımdan da “Azərbaycan məktəbi” jurnalının yaradıcı, zəhmətsevər kollektivinə səmimi qəlblə çox sağ olun deyirəm!

Ömrünüz uzun, yaradıcılıq uğurlarınız daha da çox olsun! Yüz illik yubiley təntənənizi görmək arzusu ilə!...

“Azərbaycan məktəbi”, 1999, №2

(Jurnalımızın arxivindən)